

כנסת קטנה בצל קואליציה גדולה

במדינה

העם

גורלו של זלמן הצטלב עם גורלו של כרים ח'לף במאבק הטראגי המתמשך

זה היה מיקרה בלבד: תוך יממה אחת נפטרו כרים ח'לף ונורה זלמן אבולניק. שני גורלות הצטלבו בעיירה, שחלק אחד ממנה נקרא רמאללה, והחלק השני אל-בירה. אבולניק בא מברית-המועצות הר-חוקה, ביגלל קנאותו היהודית. הוא הלך להתנחל בשטחים הכבושים, מתוך כוונה כרוה להוציאם מידי הערבים ולספח אותם למדינה היהודית. הוא עלה בדרגה, הפך אחד מראשי הציבור המתנחל ונטל לידיו תפקיד בשלטון הכיבוש של אל-בירה, אחרי גירוש נבחר הציבור הערבי מן העירייה. הוא נורה בידי צעיר פלסטיני, בשוק של אל-בירה. האיש, שהצמיד את האקדח לראשו, הוא חבר החזית הדמוקרטית לשיחרור פלסטין, גוף המוקדש לברית-המועצות והשומר על ניטרליות במאבק שבין יאסר ערפאת ובין טוכני סוריה.

בחשבת-לילה, כרים ח'לף היה אחד משני הקורבנות העיקריים של התנקשות-ההדמים, שביצעו שותפיו לדיעה של אבולניק, חברי קבוצת הטרור היהודית.

ח'לף, איש חריף-לשון ויפה-תואר, התפרסם לראשונה כאשר נבחר בכירות חופשיות, תחת השלטון הישראלי, לתפקיד ראש עיריית רמאללה. הוא השתייך לוועדה להכוננה-לאומית, הגוף הכלתי-ירשמי שקיבל על עצמו את הנהגת הציבור הפלסטיני בשטחים הכבושים, על פי הנחיות אש"ף.

אילו רצתה ממשלת-ישראל לעלות על דרך המשאומתן עם העם הפלסטיני, כפי שהבטיח מנחם בגין בהסכם קמפ-דייוויד, כוודאי יכלה ועדה זו למלא תפקיד חשוב וחיוני. אולם כוונת הממשלה היתה הפוכה. כמו אבולניק וחבריו, רצתה לשבור כל גילוי של עצמאות פלסטינית, כדי להכשיר את השטחים הכבושים לסיפוחם לישראל, ועדת-ההכוננה פוזרה. חבריה נדרפו. באמצעות פרובוקציה פשוטה הודחו ראשי הערים הנבחרים, ובניהם ח'לף, והוחלפו על-ידי קצינים ישראלים.

לפני כן נעשה הנסיון לרצוח את ראשי-הערים. אנשיהמחתרת הטמינו בחשבת-לילה מיטעני-הבלה במכוניותיהם של ראשי-הערים של שכם, רמאללה ואל-בירה. חייו של ח'לף ניצלו בנס, כמו חיי עמיתיו, אך הוא איבד רגל אחת, וגם רגלו השניה נפגעה קשה.

כנגד בלילה? בזה לא נגמרו תלאותיו. בפקודת המושל רותק ח'לף ליריחו. רק לפני זמן-מה הותר לו לחזור לעירו, רמאללה.

למרות כל אלה, התפתח ח'לף וגרל בשיעור-קומתו הרוחנית. לעיתונאים ולאנשי-ציבור מכל העולם, שעלו ברגל לביתו, הטיף לפיתרון של שלום ודו-קיום. בניגוד לכמה מראשי-הערים המודחים האחרים, תמך בכל לב בקריהשלום של יאסר ערפאת. ביתו היה פתוח לכל ישראלים, שבא לשאול לדעתו ולהחליף עימו דעות. שיחו היה חופשי משינאה וממרידות.

קשה לדעת מה היה עולה בגורלו. אילו נשאר בחיים. יתרו והיה מובא בחשבון לתפקיד של חבר בממשלת פלסטינית-ירדנית או כל-עריבית, בכירכת ערפאת.

אך ביום-השבת נפטר מהתקף-לב. קשה לדעת אם סיבלו הגופני המתמשך, מאז ההתנקשות בחייו, תרם לכך. גם בזאת לא הסתיימה דרך-הסבל. בשעה שהגופה המתינה במקרה, נערכו בצמרת ישראל התייעצויות קרוחותניות. האם להחזיר בכלל את הלווייתו בשעות היום, או לכפות על המיישפחה לקברו בסודי-סודות בחשבת-לילה? האם ליתר השתתפות ירידים ומעריצים בהלוויה? האם לקברו כנגד בלילה או כמנהיג נערץ כיום?

מחדש, אין ביניהם אפילו פרלמנט מובהק אחד. אשר לאיפיונים אחרים הרי במושב זה היה:

● **חבריהכנסת הפרוע ביו"ר:** ח'כ"כ מאיר כהנא, שנוקד מהי שיבות כמעט בכל שבוע, ושזיהם את אולס-המליאה בנאומים ובקריאות בנינים גיזעניות, חסרות-תקדים.

● **הנואם הטוב ביותר:** ח'כ"כ ר"ץ יוסי שריד, שגם כנסת זאת בלט כסיגנון המצויין של נאומיו. בעיקר הוא זכור כנאום נרגש, שנשא

השנות בסעיף מיהו יהודי. ההישגים המועטים של הממשלה, כמו עיסוק החבילה הראשונה, נקצרו מחוץ למישכן הכנסת. לא נחקק אפילו חוק אחד, שיגביר את רווחתו של הפרט, או יתרום ליתר סובלנות והומאניות במדינה.

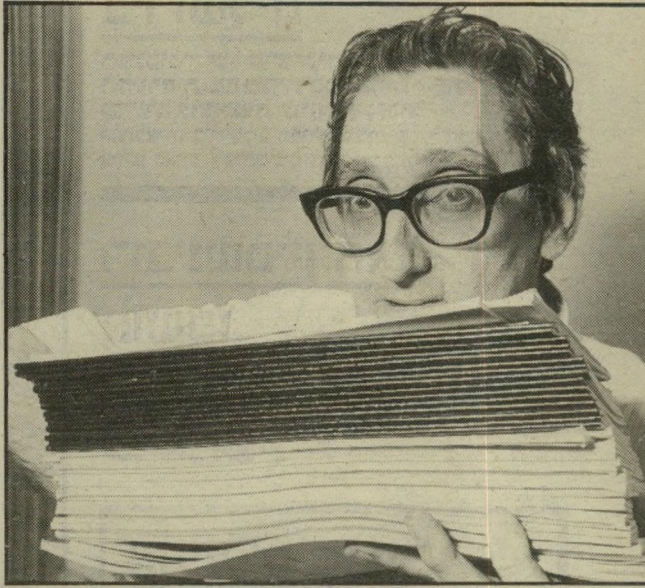
רק **הופעותיו הבוטות של הח"כ הגיוען מאיר כהנא עוררו במשהו את הכנסת, והובילו להגבלת תנועותיו, בדיון המי**

הכנסת, זה ביוון החקיקה. אנו חרלים אפילו להיות חותמת-גומי והופכים להיות כרית יבשה. אנו דנים כל-כך הרבה כומן האחרון על הצורך בהעלאת קרנה של הכנסת בעבודתה, אבל אם נאשר את ההצעה הזאת אנחנו נותנים יד לכירסום הגדול בעבודתנו, וביחסה של הממשלה אל תפקידנו כמחוקק.

לכן אני חושב שאסור לנו לאשר

החוק הזה, אלא עלינו להחזירו לממשלה ולהגיד לה: התביישו לך על הצורה בה את מבוזה את הכנסת!"

דברים חמורים ובוטים אלה נאמרו בשבוע שעבר מפי חברי-כנסת הנמנה עם הקואליציה, איש-שינוי מרכזי וירשובסקי. העילה המיידית היתה הצעת-חוק של הממשלה לעידוד השקעות-הון, שהוגשה לקריאה ראשונה, ממש בשניה האחרונה של המושב האחרון, בלי הורעה מוקדמת ובאורח פרטיזני.



ח"כ יירשובסקי. התביישו לך, ממשלה!"

עניין ביותר שהיה במושב הראשון.

היו"ר החדש, שלמה הילל, ניסה כמיטב יכולתו להרים את קרנה של הכנסת, ופעל בתקיפות רבה נגד כהנא. עם זאת הגזים הילל בהרצאות ארוכות ובהפניות, ובעקיפין סבל מהופעותו המזוהה של ח"כ אבא אבן בתפקיד זה, בתחילת המושב. סגני יושב-הראש היו שונים מאוד זה מזה. חייקה גרוסמן (מפ"ם), דן תיכון (ליכוד-ליברלים) ומאיר כהן-אבירוב (ליכוד-חרות) ניהלו את הישיבות היטב ובהגינות רבה. סגני היו"ר מהמערך, אהרון נחמיאס ורב כן-מאיר, היו פשוט גרוועים. נחמיאס אינו מבין כלל את תפקידו, מנהל את הישיבות בנוקשות עצומה, כאילו היה רס"ר בטירונות. כן-מאיר מנפה מרי, ולא פיקח. כהן-אבירוב עשה הרבה בזיונות כחבר-כנסת, אבל את הישיבות הוא מנהל היטב.

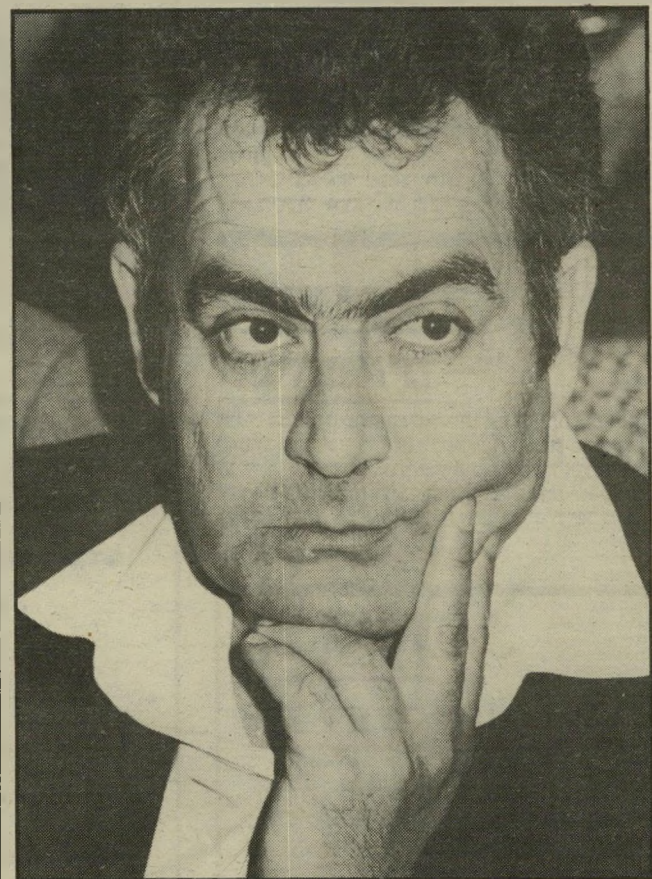
מנופת ולא פיקח

רעות-הסיום העגומה הזאת למושב הראשון של הכנסת ה-11 רחשה ברקע של מיקוח טעויות, חוסר לעיתים היסטרי, בין הסיעות השונות על חלוקת התקציב למוסדות, שיש להם זיקה פוליטית, חילונית או דתית. התחושה היתה כאילו מדובר באיוו עיירה שוקעת במיורח-האירופה, בשלהי המאה ה-19, ולא כמדינה ריברנית-דמוקרטית, לקראת סוף המאה ה-20.

המושב הראשון עמד כולו בצל הקואליציה הגדולה, בת 97 חברי-כנסת, שיתוק הפרלמנטרים לטובת ממשלה גדולה, שגם בה פעלו מערכות של ניטרול הרדי.

הסיעות הדתיות כמעט שלא פעלו בכנסת, אבל הצליחו להוביל שדווקא בממשלת אחרות כוחן עולה. שתי המיפלגות הגדולות התחרו לאורך כל המושב על חסדי הדתיים, מלבד רגע חשוב של התעלות במערך, דחיית התיקון האורתודוכסי לחוק

"הכנסת כבר איננה חותמת-גומי, היא כמעט כרית יבשה!"



סגן יו"ר נחמיאס כמו רס"ר בטירונות

כדיון על הגבלת חסינותו של כהנא.

● **חבריהכנסת בעל חוש ההומור המפותח ביותר:** זקן חבריהכנסת ויו"ר ועדת-החירוי-הביטחון, אבא אבן, שהקסים את כל באייהבת בהערות, "האנגליות" שלו, שהעלו את הכנסת על רמה שונה לחלוטין שעה שברך כלל מצטיינת הכנסת בהיעדר הערות הומוריסטיות כלשהן.

● **חבריהכנסת האלמוני:** כל סיעת ש"ס, אבל בעיקר ח"כ יעקב יוסף, שרוב באייהמישכן אינם

לשלב ניציות תוקפנית עם נימוסים אישיים ופרלמנטריים יפים.

● **חבריהכנסת היעיל:** ח"כ אברהם שפירא (אגודת-ישראל), שידע לנצל את מעמדו כיו"ר ועדת-הכספים, כדי לסחוט כספים עבור ציבור בוחריו.

● **חבריהכנסת המפתיע:** עבר אליוהאב דראושה, שנקט קו גאה, ומחק במידה רבה את התדמית של ח"כיהמערך הערביים. שהיו עפר לרגליהם של מנהלי המחלקה הערבית במיפלגה.

גם חרוץ וגם יסודי

אין ספק שהממשלה הגדולה נטלה מהי יום-יום של הכנסת כמה מטובי הפרלמנטרים, כמו משה שחל או שושנה ארבל-אלמוזילין. הפכו שרים, או סגנישרים, אבל עדיין כולטים בה, בפעילות, כמה חברים כשולמית אלוני (ר"ץ), פינחס גולד-שטיין (ליכוד-ליברלים), אורה נמר (מערך) — מיפלגת העבודה) וח"כ החדש, איש הרשימה המתקדמת מתי פלד, שררשים מאוד את עמיתיו בעבודתו החרוצה והיסודית. חבריהכנסת הרתיים לא בלטו כלל. מאז שיהודה כן-מאיר לא נבחר